

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobců: **a) P. B., b) P. B., c) TAARTRADE, spol. s r. o.,** Měšice 557, Tábor, **d) L. B.,** všichni zastoupeni advokátkou Mgr. Radanou Vítovcovou, Pod Tržním náměstím 612/6, Tábor, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje,** U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: **Ředitelství silnic a dálnic ČR,** Na Pankráci 546/56, Praha 4, zastoupené advokátem JUDr. Ing. Milošem Olíkem, Ph.D., LL.M., Na Pankráci 1683/127, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2021, čj. KUJCK 16103/2021, ve znění opravného rozhodnutí ze dne 22. 2. 2021, čj. KUJCK 23498/2021, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a c) a kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 4. 2022, čj. 61 A 7/2021 – 228,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce a) a c) **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení se **se zamítá.**
- III. Žalobci b) a d), žalovaný a osoba zúčastněná na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **je povinna** zaplatit žalobcům a) a c) na náhradě nákladů řízení částku ve výši 5 260 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Radany Vítovcové, advokátky.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

- [1] V této věci se jedná o vyvlastnění nemovitých věcí v souvislosti s výstavbou dálnice.
- [2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 2. 2021, které bylo vydáno podle § 4a zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury

a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění do 30. 12. 2020, výroky I.a až I.d rozhodl o odnětí vlastnického práva žalobců k vyvlastňovaným nemovitým věcem a výrokem I.e určil osobě zúčastněné na řízení (vyvlastniteli) lhůtu 4 roky k zahájení účelu vyvlastnění ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Dále výroky II.a až II.d uložil vyvlastniteli povinnost zaplatit žalobcům zálohu na náhradu za vyvlastnění. Výrokem II.e uložil stejnou povinnost vyvlastniteli ve vztahu ke společnosti Milan Král, a. s., která představovala zálohu na náhradu za zánik věcného břemene jízdy, volného příjezdu a výjezdu pro pozemek parc. č. X (zatěžuje pozemky parc. č. X a Y ve vlastnictví žalobců). Výrokem III žalovaný zamítl žádost žalobců o náhradu nákladů zastoupení.

[3] Opravným rozhodnutím ze dne 22. 2. 2021 žalovaný opravil nesprávnosti v označení pozemků a staveb v žalobou napadeném rozhodnutí.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podali žalobci žalobu ke krajskému soudu.

[5] Krajský soud rozsudkem, který je označen v záhlaví, rozhodl tak, že rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2021 ve znění opravného usnesení je ve výroku II nicotné (výrok I), že se rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2021 ve znění opravného usnesení ve výroku I.d ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení (výrok II) a že ve zbytku se žalobu zamítá (výrok III). Ostatními výroky (IV – VII) rozhodl krajský soud o nákladech řízení.

II. Kasační stížnost žalobců a) a c)

[6] Proti výrokům III, V, VI a VII rozsudku krajského soudu podali žalobci a) a c) kasační stížnost.

[7] Podle žalobců a) a c) nejsou dány důvody pro vyvlastnění. Jejich nemovité věci faktické stavbě dálnice nepřekáží, neboť jedinou údajnou překážkou je podle osoby zúčastněné na řízení jejich veřejné právo na napojení k veřejné komunikaci. Krajský soud pak dovodil právní nezbytnost vyvlastnění (ne faktickou), čímž však rozšířil vyvlastnění nad rámec taxativního výčtu práv soukromoprávní povahy dle § 2 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění). Přijetí názoru krajského soudu by znamenalo, že by v zásadě bylo možné s poukazem na právní nezbytnost zrušit procesem vyvlastňovacího řízení jakékoli veřejné právo a vyvlastnit s poukazem na takovou nezbytnost jakékoli právo soukromoprávní povahy. To je ovšem v rozporu s ústavními principy, Listinou základních práv a svobod, zásadou legitimního očekávání a předvídatelností rozhodnutí soudů a správních orgánů.

[8] Žalobci a) a c) považují za nesprávné a nepřezkoumatelné úvahy krajského soudu k námitce nepotřebnosti vyvlastnění, které jsou obsaženy v bodech 201-212 napadeného rozsudku. Krajský soud vzal za prokázané tvrzení žalovaného, že připojení nemovitých věcí žalobců a) a c) je nemožné pro rozpor s technickými normami. Tuto úvahu krajský soud náležitě neodůvodnil. Nezjistil, o jakou technickou normu se jedná. Nezabýval se ani námitkou, že by připojení bylo možné např. v případě dostavby odbočovacího a napojovacího pruhu, či využití určitého opatření - kupř. omezení rychlosti v daném

pokračování

úseku [to žalobci a) a c) doložili znaleckým posudkem]. Dálnice a příjezd k nemovitým věcem stěžovatelů by tedy mohly koexistovat.

[9] Úvahy krajského soudu o tom, že na daném místě nelze vybudovat odpočívku, jsou nesprávné a ničím nepodložené. Podle žalobců a) a c) odpočívka může být ve vlastnictví soukromých osob a vysvětlili, proč by mohla být vybudována v rozsahu stávající lokality, v zastavěné ploše a bez nutnosti měnit územní plán města Tábor. Závěr krajského soudu o nutných změnách územního plánu města Tábor, které nezávisí na vůli osoby zúčastněné na řízení (vyvlastnítele), je tedy nepřesný, což žalobci a) a c) dále rozvedli.

[10] Podstatné podle žalobců a) a c) je to, že zachování stávajícího připojení lokality v její aktuální podobě na dálnici D3 je realizovatelné. Vyvlastnění tedy není nezbytné a potřebné k naplnění účelu vyvlastnění. Osoba zúčastněná na řízení nevyvinula žádné úsilí k tomu, aby variantu zachování sjezdu rozpracovala. Rozhodnutí o odnětí vlastnického práva je proto nepřiměřené a protiústavní.

[11] Podle žalobců a) a c) krajský soud dále nesprávně posoudil otázku dostatečné snahy osoby zúčastněné na řízení o uzavření dohody s vlastníky nemovitých věcí. Formální jednání, které proběhlo, nelze považovat za dostatečně vyvinuté úsilí.

[12] Žalobci a) a c) namítli, že na jejich případ byla nepřipustně aplikována retroaktivně platná právní úprava. Podle jejich názoru jsou předpisy, které se použijí na posuzovanou věc, podle příslušných přechodných ustanovení použitelné pouze v té podobě, v jaké byly platné a účinné v době před zahájením stavebního řízení o dostavbu daného úseku dálnice D3. Osoba zúčastněná na řízení jako vyvlastnitel tedy použila nesprávně novější znění příslušného zákona, a to včetně institutu mezitímního rozhodnutí podle § 4a liniového zákona. To vše se stalo 8 let poté, co bylo obnoveno stavební řízení o povolení stavby v důsledku nezákonného správního rozhodnutí o povolení stavby. Žalobci a) a c) popsali, že stavba dálnice v daném úseku již fakticky existuje. Není ani pravda, že by stále existovalo napojení žalobců a) a c) na komunikaci. Naopak příjezd je od roku 2013 omezen. Není jisté v souladu se zákonem, aby stavebník dosáhl legalizace nepovolené stavby za použití institutu vyvlastnění vlastnického práva k nemovitým věcem žalobce a) a c), což platí zejména v situaci, v níž neexistuje územní rozhodnutí k dané věci. Vyvlastnění práv nelze odůvodnit ani nutností dodatečně povolit stavbu, která již byla postavena. Takový postup žalobci a) a c) nemohli předvídat.

[13] Žalobci a) a c) dále namítli, že napadený rozsudek je zmatečný, protože je v něm rozpor mezi body 155 a body 217 - 224. Na jedné straně krajský soud uvádí, že nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/18 a sdělení téhož soudu ze dne 15. 2. 2021 měly význam pouze pro jeho procesní postup, avšak na druhé straně krajský soud naopak uvádí, že námitky protiústavnosti se kryjí s otázkami, jimiž se Ústavní soud v tomto nálezu zabýval. Tento právní závěr je ovšem podle žalobců a) a c) chybný. Námitka protiústavnosti měla být posouzena konkrétně a individuálně ve vztahu k zásahu do ústavních práv žalobců a) a c). Podle citovaného nálezu Ústavního soudu je možné oddělit výroky o vyvlastnění a náhradě za vyvlastnění pouze v případě, v němž je poskytnuta obhajitelná protihodnota, která je vyplacena v přiměřené lhůtě. To v projednávané věci nebylo splněno. Žalobci a) a c) dále popsali, proč je náhrada

za vyvlastnění nepřiměřená. Žalobci a) a c) rovněž podotkli, že v projednávané věci se nevylastňuje kus pole, nýbrž fungující podnik žalobce a).

[14] Za zmatečné a neurčité považují žalobci a) a c) také úvahy krajského soudu o tom, že není důvod posuzovat námitky jejich diskriminace. Krajský soud se tak nevypořádal se všemi žalobními námitkami. Žalobci a) a c) v této souvislosti také krajskému soudu vytkli, že selektivně odděluje postup jednotlivých orgánů státní moci, které jednají ve shodě s jediným cílem. Nikdy však nebyl komplexně posouzen celkový zásah do práv žalobců a) a c), což je jen zdůrazněno odnětím majetku bez přiměřené protihodnoty. Žalobci a) a c) také upozornili na délku celého procesu a na to, že vyvlastnění bylo dosaženo legalizací nepovolené stavby.

[15] Žalobci a) a c) se domnívají, že krajský soud neodůvodnil, proč nepřiznal alespoň část nákladů žalobce a) a c). U obou byla žaloba v době jejího podání důvodná pro zmatečnost výroku I.a a I.c rozhodnutí žalovaného, která byla až po podání žaloby opravena formou autoremedury. Dále je třeba zohlednit výrok o nicotnosti.

[16] Žalobci a) a c) navrhli, aby NSS zrušil výroky III, V, VI a VII napadeného rozsudku a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III. Kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení

[17] Osoba zúčastněná na řízení (vyvlastnitel) napadla výroky II, IV a VII rozsudku krajského soudu kasační stížností.

[18] Osoba zúčastněná na řízení namítla, že krajský soud nesprávně posoudil otázku zahrnutí čerpací stanice LPG do předmětu vyvlastnění. Krajský soud v tomto směru mylně vyhodnotil otázku řádného průběhu kontraktačního procesu, který předchází zahájení vyvlastňovacího řízení.

[19] Žalobkyně d) se domáhala toho, aby byla účastníkem vyvlastňovacího řízení, neboť je vlastnící čerpací stanice LPG, která není zapsána v katastru nemovitostí. Tato stanice byla do vyvlastnění na pozemku žalobce b), který je manželem žalobkyně d). Tuto skutečnost však tito žalobci uvedli až ve vyvlastňovacím řízení. V průběhu kontraktačního procesu ji nezmínili. Ve vyvlastňovacím řízení poté bylo rozhodnuto o účastenství žalobkyně d) a také bylo potvrzeno, že je vlastnící čerpací stanice LPG. Přestože si krajský soud byl vědom těchto skutečností, vytkl osobě zúčastněné na řízení, že čerpací stanici LPG nezahrnula do znaleckého ocenění, kontraktačního procesu a následně žádosti o vyvlastnění. Krajský soud osobě zúčastněné na řízení vytkl, že při úkonech, které předcházely vyvlastnění, neoznačovala žalobkyni d). Z toho rovněž dovodil, že čerpací stanice LPG neměla být předmětem vyvlastnění. Na straně druhé však krajský soud připustil, že osoba zúčastněná na řízení nemohla vědět o rozdílném vlastnictví ve vztahu k čerpací stanici LPG a pozemku, na kterém stojí. Podle jeho názoru ale také osoba zúčastněná na řízení neučinila dost pro to, aby zjistila, kdo je vlastníkem této stavby.

[20] Tyto závěry krajského soudu si podle osoby zúčastněné na řízení odporují. Osoba zúčastněná na řízení byla v dobré víře, že čerpací stanice LPG je součástí pozemku žalobce

pokračování

b). Fakticky tak byla čerpací stanice zahrnuta do znaleckého ocenění, kontraktačního procesu, ale i do žádosti o vyvlastnění.

[21] Osoba zúčastněná na řízení nesouhlasí s krajským soudem, že žalobce b) neměl povinnost ji upozornit na skutečnost, že čerpací stanici LPG vlastní jeho manželka - žalobkyně d). Rozvedla, proč žalobce b) byl povinen tuto skutečnost uvést. Ani žalobkyně d) na své vlastnictví k čerpací stanici neupozornila, přestože se domáhala ušlého zisku z podnikání. V tomto ohledu osoba zúčastněná na řízení odkázala na prevenční povinnost žalobců b) a d) podle občanského zákoníku a rovněž upozornila na zlou víru těchto žalobců, kteří podstatné skutečnosti zamlčovali, aby pak mohli při vyvlastňovacím řízení obstruovat. Nelze odhlédnout od základních zásad soukromého práva, kterými je poctivost, zákaz zneužití práv a nemožnost těžit ze svého nepoctivého činu. Je třeba hodnotit konkrétní okolnosti každého případu a také snahu a přístup vyvlastňovaného, nikoli jen vyvlastnítele (rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2014, čj. 7 As 174/2014 - 44). Vzhledem k tomu, že v napadeném rozsudku chybí úvahy o tom, proč žalobci b) a d) mohli po celou dobu zůstat pasivní, je rozsudek v tomto ohledu nepřezkoumatelný.

[22] Osoba zúčastněná na řízení se domnívá, že na ni krajský soud klade nepřiměřené požadavky. Popsala, co vše učinila, aby zjistila skutečného vlastníka čerpací stanice LPG. Úvahy krajského soudu k této problematice jsou podle ní nedůvodné, zmatečné a vnitřně rozporné.

[23] Osoba zúčastněná na řízení rovněž zdůraznila, že do práv žalobkyně d) nebylo zasaženo. Bylo jí přiznáno účastenství ve vyvlastňovacím řízení a s návrhem kupní smlouvy, který byl adresován žalobci b), se žalobkyně d) seznámila prostřednictvím své zástupkyně. Svá práva žalobkyně d) aktivně uplatňovala a o všem byla řádně informována. Je také zřejmé, že případnou nabídku osoby zúčastněné na řízení na odkup čerpací stanice LPG by žalobkyně d) nepřijala.

[24] Osoba zúčastněná na řízení si je vědoma skutečnosti, že vyvlastnění je krajní možnost. V projednávané věci však vzhledem k individuálním okolnostem nebylo možné postupovat jinak. Přístup krajského soudu je formalistický a nepřináší ochranu práv žalobkyně d), pouze oddaluje rozhodnutí o vyvlastnění.

[25] Krajský soud se konečně nevypořádal s tím, že osoba zúčastněná na řízení žádala náhradu nákladů řízení z důvodu zvláštního zřetele. Nesprávný je také výrok napadeného rozsudku, kterým je přiznána náhrada nákladů řízení žalobkyni d), neboť ta byla na základě uvedených důvodů se svou žalobou stejně neúspěšná jako ostatní žalobci.

[26] Osoba zúčastněná na řízení navrhla, aby NSS zrušil výroky II, IV a VII napadeného rozsudku a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření ke kasačním stížnostem

Vyjádření žalovaného

[27] Žalovaný odkázal na vyjádření k žalobě, důvody svého rozhodnutí a obsah správního spisu.

Vyjádření žalobců a) a c)

[28] Žalobci a) a c) uvedli, že kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení je opožděná. Lhůty k podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí, na které se vztahuje liniový zákon, se zkracují na polovinu. Lhůta k podání kasační stížnosti tedy činí 1 týden. Osoba zúčastněná na řízení podala kasační stížnost po této lhůtě.

[29] Žalobci a) a c) považují kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení také za nedůvodnou, protože neobsahuje žádné skutečnosti nebo tvrzení, které by vůči nim byly významné. Ve vztahu k nim směřuje jen do výroků o nákladech řízení. Z tohoto důvodu je kasační stížnost nepřipustná.

[30] Žalobci a) a c) dále uvedli, že tvrzení o zlém úmyslu a nepoctivosti odmítají. Žalobkyně d) nebyla účastníkem jednání, která předcházela řízení o vyvlastnění. Z obsahu kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení číší její osobní zaujatost, což je svědčí o jejím šikanózním postupu vůči vyvlastňovaným a její neochotě o čemkoli jednat.

Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

[31] Osoba zúčastněná na řízení považuje kasační stížnost žalobců a) a c) za nedůvodnou. Podle jejího názoru jsou závěry soudu o nezbytnosti vyvlastnění správné. Danou situaci nelze vyřešit jinak než odejmutím vlastnického práva žalobců a) a c). Ze závěrů krajského soudu nevyplývá, že by bylo možné vyvlastnit jakékoli soukromé nebo veřejné právo. Vyvlastnit lze pouze práva, která zákon připouští. Není ani podstatné, zda vyvlastnění je nezbytné fakticky nebo právně. Výklad žalobců a) a c) odporuje principu rovnosti vlastnických práv. Z letecké mapy je zřejmé, že v daném úseku není pozemní komunikace, která by odpovídala parametrům dálnice. Není proto pravda, že by se vyvlastnění nemovitých věcí vztahovalo k účelu, který již byl realizován. Osoba zúčastněná na řízení rozvedla, že je např. přípustné i vyvlastnění pro již realizovaný účel.

[32] Podle osoby zúčastněné na řízení není pravda, že pro možnost vyvlastnění je nutná existence územního rozhodnutí. Existence takového rozhodnutí pro účely vyvlastnění je nutná pouze tehdy, pokud to vyžaduje zvláštní právní předpis. V projednávané věci takový požadavek nikde není uveden.

[33] Osoba zúčastněná na řízení uvedla, že odpočívka může být ve vlastnictví pouze státu. Zákonem je vyloučeno, aby se z nemovitých věcí ve vlastnictví vyvlastňovaných stala odpočívka jako součást dálnice. Žalobci a) a c) nesprávně odkazují na § 5 odst. 3 a § 6 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, které však neřeší dálnice, ale silnice a místní komunikace. Osoba zúčastněná na řízení popsala, proč areál, v němž se nacházejí vyvlastňované nemovité věci, neodpovídá zákonným požadavkům pro vybudování odpočívky. Pokud žalobci a) a c) argumentovali tím, že způsob využití území může být upraven i vyšší formou územně plánovací dokumentace, nemění to nic

pokračování

na tom, že taková změna je nezávislá na vůli osoby zúčastněné na řízení. Osoba zúčastněná na řízení dále popsala, proč nemůže koexistovat stávající připojení vyvlastňovaných nemovitých věcí s dálnicí D3. Uzavřela, že zájem vyvlastňovaných na zachování vlastnického práva k nemovitým věcem nemůže v dané věci převážet nad ochranou bezpečnosti dopravního provozu. Nemožnost zachování stávajícího připojení potvrdil i NSS ve věci sp. zn. 7 As 95/2013.

[34] Osoba zúčastněná na řízení nesouhlasí s údajným nesprávným retroaktivním použitím platných právních předpisů. Řízení o vyvlastnění je řízení samostatné a nemá na něj vliv právní režim stavebního řízení. Žalobci a) a c) navíc své námitky v tomto ohledu formulují tak, že vůbec nepolemizují se závěry krajského soudu. Pouhé přesvědčení o správnosti jejich výkladu nemůže založit důvodnou námitku.

[35] Podle osoby zúčastněné na řízení není napadený rozsudek nepřezkoumatelný ani ve vztahu k nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/18, což podrobně rozvedla. Za nepodložené tvrzení považuje osoba zúčastněná na řízení to, že vyvlastňovaným nebude v přiměřené lhůtě vyplacena ekonomicky přijatelná protihodnota. Uvedla, že výplata zálohy je odsouvána v důsledku postupu vyvlastňovaných, což je v souladu se zákonem a judikaturou. Není pravda, že by žalobce a) musel vyklidit nemovitou věc ze dne na den, protože rozhodnutí o vyvlastnění není exekucním titulem k vyklizení nemovité věci. Osoba zúčastněná na řízení se vyjádřila také k posudkům, které předložili žalobci a) a c).

[36] Osoba zúčastněná na řízení uvedla, že se krajský soud řádně vypořádal i námitku diskriminace. Není ani pravda, že by krajský soud posuzoval žalobní námitky izolovaně. Osoba zúčastněná na řízení se vyjádřila i ke kontraktačnímu procesu a k tomu, proč nebyla uzavřena s vyvlastňovanými dohoda.

[37] Osoba zúčastněná na řízení závěrem rozvedla, proč krajský soud správně rozhodl o nákladech řízení a proč nebyli žalobci a) a c) se svou žalobou úspěšní.

[38] Osoba zúčastněná na řízení navrhla, aby NSS kasační stížnost žalobců a) a c) zamítl.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[39] Kasační stížnost žalobců a) a c) není důvodná.

[40] Kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení není důvodná.

[41] Žalobci a) a c) se ve vyjádření zabývali opožděností a přípustností kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení. NSS se proto nejprve vyjádří k této otázce.

Včasnost kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení

[42] Podle žalobců a) a c) je ve smyslu liniového zákona lhůta k podání kasační stížnosti v projednávané věci jeden týden.

[43] Podle § 2 odst. 2 liniového zákona se lhůty pro podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí vydaných v řízeních podle § 1 zkracují na polovinu. O žalobách rozhodne soud ve lhůtě 90 dnů. Ustanovení předchozí věty obdobně platí i pro řízení o opravných prostředcích proti rozhodnutí soudu o žalobě.

[44] Již z jazykového výkladu třetí věty § 2 odst. 2 liniového zákona vyplývá („ustanovení předchozí věty platí obdobně“), že na opravné prostředky se použije pouze druhá věta § 2 odst. 2 liniového zákona, která určuje lhůtu k rozhodnutí soudu. Třetí věta citovaného ustanovení neodkazuje na první větu daného ustanovení, v níž je stanoveno zkrácení lhůty k podání žalob.

[45] Vzhledem k tomu, že se na lhůtu k podání kasační stížnosti nevztahuje § 2 odst. 2 věta první liniového zákona o zkrácení lhůt, je nutné vycházet z obecných ustanovení soudního řádu správního, který stanoví, že kasační stížnost je nutné podat ve lhůtě dvou týdnů od doručení rozhodnutí (§ 106 odst. 2 věty první s. ř. s.).

[46] Osobě zúčastněné na řízení byl napadený rozsudek doručen ve středu 18. 5. 2022. Kasační stížnost podala osoba zúčastněná na řízení ve středu dne 1. 6. 2022, tedy ve lhůtě dvou týdnů od doručení rozhodnutí. Kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení je proto včasná.

[47] S ohledem na to, že v projednávané věci se jedná o mezitímní rozhodnutí podle § 4a liniového zákona, poznamenává na okraj NSS, že podle § 4a odst. 3 liniového zákona o žalobě proti mezitímnímu rozhodnutí rozhodne soud ve lhůtě 60 dnů; to platí obdobně i pro řízení o opravných prostředcích proti rozhodnutí soudu o žalobě. Toto ustanovení však nemá vliv na lhůtu pro podání žaloby a kasační stížnosti.

Přípustnost kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení

[48] Podle žalobců a) a c) je kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení nepřípustná, neboť vůči nim směřuje pouze do nákladových výroků.

[49] Podle § 104 odst. 2 s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná, pokud směřuje jen proti výroku o nákladech řízení.

[50] Osoba zúčastněná na řízení napadla kasační stížností výrok II (rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2021 ve znění opravného usnesení ve výroku I.d se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení), IV [výrok o povinnosti žalovaného zaplatit žalobkyni d) náhradu nákladů řízení] a VII (výrok, že osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení) rozsudku krajského soudu.

[51] Žalobci a) a c) napadli kasační stížností výrok III (zamítnutí žaloby „ve zbytku“, tj. i ve vztahu k uvedeným žalobcům) a výroky V až VII (nákladové výroky).

[52] NSS tedy konstatuje, že na základě kasační stížnosti žalobců a) a c) je přezkoumáván výrok ve věci samé, který se jich týká, a s ním souvisící nákladové výroky. K přezkumu výroku VII tedy musí NSS přistoupit již na základě této kasační stížnosti.

pokračování

[53] Také je třeba připomenout závěry rozšířeného senátu NSS, který vyslovil v usnesení ze dne 1. 6. 2010, čj. 7 Afs 1/2007 - 64: „Podle názoru rozšířeného senátu zákonodárce nemínil absolutně a bezvýjimečně vyloučit přezkum výroku o nákladech řízení, ale naopak umožnit jej tam, kdy Nejvyšší správní soud věcně přezkoumává výrok o věci samé. Ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. je tudíž aplikovatelné pouze na kasační stížnosti podané výlučně proti výroku o nákladech řízení.“ Osoba zúčastněná na řízení však nepodala kasační stížnost jen proti nákladovému výroku VII, ale též proti výroku II o věci samé. Byť se tento výrok týká žalobkyně d), nelze přehlédnout, že je na něm závislý nákladový výrok VII, který se však týká *všech účastníků* - osoba zúčastněná na řízení nemá „*vůči nikomu*“ právo na náhradu nákladů řízení. Ať by již tedy rozhodl NSS o přípustné kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení jakkoli (na základě ní přezkoumává výrok o věci samé, na kterém jsou závislé nákladové výroky), vždy by rozhodoval o náhradě nákladů řízení o právech všech účastníků (zda a kdo je komu co povinen zaplatit, v jakém vzájemném poměru atd.). Kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení je tedy i v tomto ohledu přípustná.

[54] Z kasačních stížností vyplývá, že NSS se bude muset zabývat těmito otázkami: nezbytnost vyvlastnění (V.a), nepřipustná retroaktivita použitých právních předpisů (V.b), protiústavnost (V.c), diskriminace (V.d), účastenství žalobkyně d) během kontraktačního procesu (V.e), náklady řízení (V.f).

V.a Nezbytnost vyvlastnění

[55] Podle § 2 písm. a) zákona o vyvlastnění se pro účely tohoto zákona vyvlastněním rozumí odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem.

[56] Podle § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze vyvlastnění provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem.

[57] Vlastnické právo je jedno z ústavně garantovaných práv podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a proto jsou na jeho omezení kladeny vysoké požadavky. Vyvlastnění je proto možné realizovat pouze ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu (čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Vyvlastnění musí být proporcionální, subsidiární a v souladu s úkoly územního plánování (§ 3 - 5 zákona o vyvlastnění). Míra a rozsah omezení musí být proporcionální ve vztahu k cíli, který omezení sleduje, a prostředkům, jimiž je omezení dosahováno (nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II ÚS 268/06). Rozsah a obsah vyvlastnění proto musí být přiměřený účelu, pro který se vyvlastňuje (rozsudek NSS ze dne 26. 7. 2017, čj. 2 As 341/2016 - 41). Je třeba mít na zřeteli, že vyvlastnění je možné použít pouze jako krajní možnost, pokud účelu nelze dosáhnout jinak (rozsudky NSS ze dne 20. 3. 2008, čj. 6 As 11/2007 - 77, č. 1582/2008 Sb. NSS, či ze dne 31. 10. 2014, čj. 4 As 84/2014 - 43).

[58] Nemovitosti žalobců, které mají být vyvlastněny za účelem dostavby dálnice D3, jsou v její těsné blízkosti. K těmto nemovitostem mají žalobci přístup prostřednictvím připojení na stávající rychlostní komunikaci I/3 (právě tato komunikace se má dostavbou

proměnit v dálnici). Stavby žalobců povolil příslušný stavební úřad jako stavby trvalé s tím, že příjezd k nemovitým věcem bude zajištěn přes sousední areál, na němž je čerpací stanice PHM. Problém, pro který nelze stavbu dálnice dokončit, je ten, že čerpací stanice PHM byla spolu s obslužnou komunikací povolena coby stavba dočasná (do stavby dálnice). Žalobcům byl průjezd přes areál čerpací stanice PHM stanoven trvale.

[59] Žalobcům přitom svědčí právo využívat přilehlou obslužnou komunikaci na základě chybného rozhodnutí správních orgánů, protože při rozhodování o připojení nemovitostí žalobců k pozemní komunikaci nebyla zmíněna ani nijak zohledněna skutečnost, že stávající obslužná komunikace byla povolena jako dočasná (v podrobnostech viz napadený rozsudek a též rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2013, čj. 7 As 95/2013 - 74). Dostavba dálnice D3 však bude mít za následek, že tato obslužná komunikace (původně povolena jako dočasná) zanikne. Žalobci by tedy ztratili jediný existující přístup ke svým nemovitostem, které by tak nadále nebylo možné reálně využívat (a už vůbec ne k jejich aktuálnímu účelu, neboť pneuservis, čerpací stanice LPG a motocentrum, které se nachází na daných nemovitých věcech, nepochybně pro svůj provoz vyžadují přístup motorovými vozidly), přestože chybným rozhodnutím správního orgánu jim byl zajištěn sjezd k nemovitým věcem trvale. Právě „trvalost přístupu“ k nemovitostem žalobců je důvod, proč nemůže být dostavěn daný úsek dálnice D3.

[60] NSS ve shodě s krajským soudem uvádí, že veřejnoprávní oprávnění užívání sjezdu, které bylo žalobcům přiznáno chybným rozhodnutím, nelze vyvlastnit. To by odporovalo § 2 písm. a) zákona o vyvlastnění. Dané oprávnění totiž není vlastnickým právem ani věcným břemenem. Oprávnění užívat sjezd mohou ve výsledku zrušit jedině vlastníci nemovitých věcí, které tento sjezd obsluhuje, čímž by se otevřela možnost dostavby dálnice D3. Právě z tohoto důvodu osoba zúčastněná na řízení jako vyvlastnitel usiluje o získání vlastnického práva k vyvlastňovaným nemovitostem.

[61] NSS konstatuje, že v projednávané věci není sporné, že dálnice D3 je stavbou ve veřejném zájmu.

[62] Žalobci a) a c) tvrdí, že institut vyvlastnění lze použít pouze tehdy, jestliže je to fakticky nezbytné k dosažení daného účelu. To by znamenalo, že fakticky by nebylo možné v určitém místě realizovat stavbu. Krajský soud naopak dovozuje, že se nemusí jednat pouze o nezbytnost faktickou, ale také o nezbytnost právní.

[63] Krajský soud podle názoru NSS též přiléhavě dovodil, že z § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění neplyne, že se musí jednat jen o nezbytnost faktickou. Zákon tedy nevylučuje, že by se mohlo jednat také o nezbytnost právní, což potvrzuje rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2017, čj. 2 As 22/2017 - 57, z něhož rovněž vyplývá, že vyvlastnění je možné také za předpokladu, že je to „*právně nezbytné*“. Podle tohoto rozsudku je možné vyvlastnit i takové nemovité věci, které přímo zabraňují faktické realizaci stavby. Rovněž komentářová literatura uvádí, že „*za část pozemku nezbytnou k dosažení účelu vyvlastnění je třeba považovat nejen část, na které bude zřízen hmotný výsledek účelu vyvlastnění (stavba, terénní úprava, výsadba stromů), nýbrž také prostor, který je potřeba pro řádné užívání a provoz realizovaného záměru (např. bezprostřední okolí stavby k pohybu pracovníků zajišťující její fungování)*. Máme za to, že takto lze rozsah vyvlastnění vymezit i v případě,

pokračování

že vyvlastňovací titul, tak jako § 170 odst. 1 písm. a) stavebního zákona, výslovně nezmiňuje, že lze vyvlastnit i plochu nezbytnou k řádnému užívání pro stanovený účel. Stejnou logiku sleduje např. také § 1240 odst. 2 obč. zák., který umožňuje zřídit právo stavby i k pozemku, kterého sice není pro stavbu zapotřebí, ale slouží k jejímu lepšímu užívání, a vymezení zastavěného stavebního pozemku pro účely stavebního zákona: tím je pozemek evidovaný v katastru nemovitostí jako stavební parcela a další pozemkové parcely zpravidla pod společným oplocením, tvořící souvislý celek s obytnými a hospodářskými budovami.“ (Hanák, J. a kol. Zákon o vyvlastnění. Komentář. Wolters Kluwer. ASPI.). Stejně tak důvodová zpráva k zákonu o vyvlastnění uvádí, že „odejmout vlastnictví nebo jeho výkon omezit lze jen na ploše nezbytně nutné k dosažení zákonem daného účelu.“ Nerozlišuje tedy mezi právní a faktickou nezbytností. Za nezbytnost proto nelze považovat pouze nezbytnost faktickou. Nezbytnost se vztahuje k účelu, kterého má být dosaženo a jenž nemusí spočívat v pouhém samotném hmotném výsledku, tedy postavení dané stavby. Dosažení účelu se vztahuje také ke splnění technických norem, zákonných požadavků, požadavků na obslužnost stavby, a to nejen při její realizaci, ale následně i při jejím provozu, atd.

[64] S ohledem na uvedené NSS nesouhlasí s žalobci a) a c), že vyvlastnění je možné pouze v případě faktické nezbytnosti. Tato nezbytnost může totiž být právní, jak správně dovodil krajský soud, na jehož rozsudek NSS i v dalších souvisejících otázkách také odkazuje.

[65] V projednávané věci ve stavbě dálnice D3 brání veřejné subjektivní právo žalobců na sjezd k jejich nemovitostem, a to především z důvodu technických požadavků, které jsou kladeny na dálnici v tomto úseku (bude rozebráno níže). Pokud chce osoba zúčastněná na řízení realizovat stavbu dálnice D3, nemůže postupovat jinak než vyvlastnit nemovitosti žalobců. Veřejné subjektivní právo totiž vyvlastnit nelze, a proto nezbyla osobě zúčastněné na řízení jiná možnost než podat návrh na vyvlastnění nemovitých věcí žalobců. Pokud budou tyto nemovitosti ve vlastnictví státu, nebude ve výstavbě dálnice D3 bránit veřejné subjektivní právo na sjezd k těmto nemovitým věcem.

[66] Dále námítky žalobců a) a c) mířily na alternativní řešení k vyvlastnění, a to ke zřízení sjezdu nebo odpočívky.

[67] Žalobci ve vyvlastňovacím řízení namítli, že osoba zúčastněná na řízení dostatečně neodůvodnila, proč nelze zvolit jiné řešení - např. skrze odpočívku. K alternativním řešením doložili také posudek [nikoli znalecký posudek, jak uvádí žalobci a) a c) v kasační stížnosti - pozn. NSS].

[68] Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že sjezd k nemovitým věcem žalobců nelze zřídit pro rozpor s technickými normami, konkrétně pro nedostatečný odstup od mimoúrovňové dálniční křižovatky. I pokud by stavby žalobců bylo možné připojit, bylo by takové připojení možné pouze z odpočívky (§ 10 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích). V dané lokalitě ale žádná odpočívka zřízena není. Se zřízením sjezdu nesouhlasí ani Ministerstvo dopravy (dotčený orgán). Osoba zúčastněná na řízení prověřovala i jiné řešení, které však nebylo možné uskutečnit (především pro nesouhlas vlastníků určitých nemovitých věcí). Žalovaný odkázal na rozhodnutí Ministerstva dopravy, ve kterém konstatovalo, že osoba zúčastněná na řízení prokázala nemožnost

jiného řešení. Proto také vyvlastnitel (osoba zúčastněná na řízení) považuje za nadbytečné prokazování této skutečnosti.

[69] Žalobci v žalobě namítali, že žalovaný neodkázal na konkrétní technickou normu, z níž vycházel. Další jejich námitky mířily do zřízení odpočívky. Krajský soud uvedl, že nespecifikování technické normy nezpochybní závěr žalovaného, neboť pro nemožnost sjezdu k nemovitostem žalobců svědčí i další skutečnost, a to, že takový sjezd by bylo možné realizovat pouze z odpočívky, která v dané lokalitě není, odkázal přitom na § 5 odst. 3 a § 6 odst. 3 zákona o pozemní komunikaci. Z toho je zřejmé, proč krajský soud nepovažoval alternativní možnost zřízení sjezdu nebo odpočívky za přijatelnou. Skutečnost, že se k otázce specifikace technické normy blíže nevyjádřil, nemá sama o sobě vliv na zákonnost jeho rozsudku, neboť uvedl další argumenty, na základě kterých bylo zřejmé, že nebylo možné realizovat navrhované alternativní řešení.

[70] NSS uvádí, že neuvedení konkrétní technické normy pro to, proč není možné zřídit sjezd, nepovažuje v kontextu rozhodnutí žalovaného za zásadní chybu. Bylo by samozřejmě vhodnější, aby v něm konkrétní norma byla uvedena, avšak v projednávané věci žalovaný konkrétně popsal, v čem nesplnění technických norem spočívá (nedostatečný odstup od mimoúrovňové křižovatky). Z rozhodnutí žalovaného je také zřejmé, proč se nezabýval např. posudkem, který byl předložen žalobci, a to z důvodu nesplnění technických norem, jakož i proto, že nemožnost jiného řešení byla potvrzena i jiným správním orgánem (viz usnesení Ministerstva dopravy ze dne 30. 1. 2017, čj. 59/2016-910-IPK/9). V neposlední řadě žalovaný konstatoval, že i pokud by dotčené stavby bylo možné s ohledem na jejich charakter připojit, pak by i takové připojení bylo možné pouze z odpočívky (§ 10 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích) – v dané lokalitě však žádná odpočívka zřízena není a se zřízením sjezdu nesouhlasí ani příslušný dotčený orgán (Ministerstvo dopravy). Žalovaný rovněž zmínil, že vyvlastnitel (osoba zúčastněná na řízení) prověřoval i další možnosti, když vypracoval 4 možné varianty řešení, které však nebylo možné realizovat. Žalovaný se tedy podle názoru NSS danou otázkou řádně zabýval a jeho posouzení jako nepřezkoumatelného kvůli drobnému nedostatku spočívajícímu v neuvedení konkrétní technické normy by bylo výrazem přehnaného formalismu.

[71] K namítané odpočívce dále NSS konstatuje (bez ohledu na to, jaké stavby přímo z odpočívky mohou být podle § 10 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích připojeny), že v dané lokalitě odpočívka není. Jakékoli navržení odpočívky v územněplánovací dokumentaci pro posouzení projednávané věci nemá vliv, neboť taková změna je nezávislá na vůli osoby zúčastněné na řízení. Nadto odpočívky u dálnice mohou být pouze ve vlastnictví státu, neboť podle § 12 odst. 1 písm. a) zákona o pozemních komunikacích součástí dálnice jsou všechny odpočívky a podle § 9 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích je vlastníkem dálnic pouze stát (viz rovněž § 26 odst. 1 vyhlášky č. 104/1997 Sb, kterou se provádí zákon o pozemní komunikaci, podle níž se odpočívky budují jako součást dálnic a silnic pro motorová vozidla). V dalším pak již lze odkázat na napadený rozsudek, ale též na vyjádření osoby zúčastněné na řízení k této otázce ze dne 21. 6. 2022.

[72] NSS dále konstatuje, že námitky, které se týkaly alternativních řešení, žalobci přednesli v žalobě pouze obecně, a proto se s nimi žalovaný i krajský soud také mohli

pokračování

vypořádat pouze stručně v téže míře obecnosti. Pokud žalobci a) a c) v kasační stížnosti uvádějí, že se krajský soud nezabýval zřízením odbočovacího pruhu, snížením rychlosti atd., nelze mu to klást k tíži, neboť tyto konkrétní skutečnosti žalobci v žalobě neuváděli, ačkoli tak učinit mohli. V řízení o kasační stížnosti se jimi z tohoto důvodu ani NSS nemůže zabývat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Závěry krajského soudu jsou tedy správné a přezkoumatelné. NSS pouze podotýká, že krajský soud odkazoval na § 5 odst. 3 a § 6 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, který se týká silnic a místních komunikací, ne dálnic. To však není podstatné, neboť je možné vycházet z § 10 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, na který krajský soud také odkázal. NSS také dodává, že odbočovací pruh či omezení rychlosti není v daném úseku možné zřídit z důvodu nedostatečného odstupu od mimoúrovňové křižovatky, jak žalovaný ve svém rozhodnutí uváděl; s tím nepočítal posudek, který předložili žalobci.

[73] NSS tedy shrnuje, že žalovaný prověřil alternativní řešení, a to i vzhledem k námitkám žalobců. Bylo také žalovaným i krajským soudem dostatečně vysvětleno (vzhledem ke kvalitě námitek), proč navrhovaná alternativní řešení není možné použít.

[74] Žalobci a), b) a c) dále namítali, že osoba zúčastněná na řízení nevyvinula dostatečné úsilí k uzavření dohody. Jednání, které proběhlo, považují pouze za formální.

[75] Podle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění je vyvlastnění přípustné, pokud se vyvlastniteli nepodařilo ve lhůtě 90 dnů uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku nebo ke stavbě potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem. Lhůta k uzavření smlouvy s vyvlastňovaným počíná běžet dnem následujícím po doručení návrhu na uzavření smlouvy vyvlastňovanému.

[76] Podle § 3 odst. 6 liniového zákona jde-li o práva potřebná pro uskutečnění stavby dopravní nebo energetické infrastruktury, je podmínka přípustnosti vyvlastnění spočívající v nemožnosti získat tato práva dohodou nebo jiným způsobem splněna, pokud byl vyvlastňovanému doručen návrh na uzavření smlouvy o získání práv k pozemku nebo ke stavbě, která jsou předmětem vyvlastnění, a smlouva nebyla ve lhůtě 90 dnů ode dne doručení návrhu uzavřena, přestože se vyvlastnitel nejméně 30 dnů před podáním žádosti o vyvlastnění pokusil s vyvlastňovaným o návrhu smlouvy jednat (od 1. 1. 2021 je lhůta k uzavření smlouvy zkrácena na 60 dnů – pozn. NSS).

[77] Úvodem NSS k této otázce zdůrazňuje, že snaha o dosažení dohody nemůže být pouze formální. Nelze pouze formálně zaslat návrh na uzavření kupní smlouvy a na případné požadavky vyvlastňovaného nijak nereagovat či reagovat zástupnými důvody, které svědčí o neochotě vyjít vyvlastňovanému vstříc. Zásadně také platí, že míra aktivity, která je vyžadována po vyvlastniteli, se mimo jiné odvíjí od aktivity vyvlastňovaného a od toho, zda jeho požadavky svědčí o jeho skutečném zájmu předejít rozhodnutí o vyvlastnění uzavřením dohody (viz rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2014, čj. 7 As 174/2014 - 44).

[78] V projednávané věci kontraktační proces probíhal následovně:

- Návrhy kupních smluv osoba zúčastněná na řízení žalobcům a), b) a c) zaslala spolu s dopisy ze dne 24. 5. 2019

- Žalobci a), b) a c) v odpovědích ze dne 29. 7. 2019 a 27. 8. 2019 sdělili, že navrhovaná kupní cena je nepřijatelná a lhůta pro vyklizení nemovitých věcí příliš krátká. Nepřiměřené bylo podle jejich názoru také ujednání o přechodu nebezpečí změny okolností. Uvedli, že smlouvy žádným způsobem žalobcům a), b) a c) nenahrazují újmu, která jim vznikla v důsledku nezákonného postupu ČR. Žalobci a), b) a c) poukázali na dohodu s někdejšími ministry dopravy, který přislíbil vykoupení vyvlastňovaných nemovitých věcí za více než trojnásobek nyní nabízené částky. Požadovali stejné zacházení jako se společností ARMEX Oil, která ve stejné lokalitě vlastnila nemovitou věc, ale kolaudovanou pouze coby dočasnou. Zároveň se domáhali „komplexního řešení celého sporu“.
- V odpovědi ze dne 18. 9. 2019 osoba zúčastněná na řízení žalobcům a), b) a c) sdělila, že je připravena o jejich návrzích jednat. Upozornila na existenci určitých limitů plynoucích z právní úpravy. Osoba zúčastněná na řízení dále navrhla termíny pro jednání.
- Osoba zúčastněná na řízení na jednání dne 24. 9. 2019 uvedla, že trvá na své nabídce a že je při svém postupu vázána právními předpisy, které jí znemožňují jednat o všech nárocích, které žalobci a), b) a c) vůči ČR činí. Žalobci a), b) a c) v reakci na to uvedli, že „*nechtějí prodat své nemovitosti, aniž by došlo ke komplexnímu vyrovnání se státem a jejich odškodnění.*“ Jednání o prosté kupní ceně je jen dílčí částí takového vyrovnání. Žalobce a) poukázal na dříve vyhotovený znalecký posudek Ing. Kubísky, který vyčíslil i hodnotu odškodnění; takové odškodnění by žalobci a), b) a c) považovali za dostatečně satisfakční. Žalobci a), b) a c) poukázali na skutečnost, že ve věci jsou vedeny další čtyři soudní spory, jejichž ukončení dohodou o narovnání by mělo být i v zájmu ČR. Žalobci a), b) a c) avizovali, že se v případě neuzavření dohody budou bránit veškerými dostupnými prostředky. Žalobce b) doplnil, že požadavek na komplexní odškodnění považuje za spravedlivý i s ohledem na dřívější postup vůči společnosti ARMEX Oil, s níž osoba zúčastněná na řízení uzavřela dohodu o náhradě škody způsobené provozní činností na částku 49 000 000 Kč. Osoba zúčastněná na řízení k tomu znovu uvedla, že jako stavebník nemůže nad rámec odkupu nemovitých věcí jednat o všech žalobci a), b) a c) uplatňovaných nárocích, a to včetně nároku na odškodnění, které odpovídá zmařené investici. Žalobce a) taktéž zmínil dříve vypracovaný znalecký posudek společnosti PRAGOPROJEKT, který vyčíslil škody, jež jsou způsobeny stávající nevhodnou provizorní situací. Účastníci jednání následně uzavřeli, že se jejich pohledy na rozsah a výši poskytnutého odškodnění liší, a schůzku ukončili s tím, že další jednání nevylučují.
- Dne 19. 11. 2019 učinil vyvlastnitel (osoba zúčastněná na řízení) prohlášení ve smyslu § 18 odst. 3 písm. c) zákona o vyvlastnění, dle něhož se mu nepodařilo získat potřebná práva dohodou.

[79] NSS se v otázce posouzení vyvinutí dostatečného úsilí osobou zúčastněnou na řízení ztotožňuje se závěry krajského soudu a v podrobnostech na odůvodnění napadeného rozsudku odkazuje (viz body 247 - 256 napadeného rozsudku).

[80] Žalobci a), b) a c) se domáhali komplexního vypořádání věci. Požadovali nejen kupní cenu za dané nemovité věci, ale také další požadavky vůči státu, např. náhradu škody. NSS konstatuje, že při dohodě, která předchází případnému vyvlastnění, se jedná o kupní ceně za nemovitou věc. Vyvlastňovatel nemá v otázce návrhu kupní ceny ani volné uvážení a je vázán zákonnými požadavky [§ 5 odst. 2 písm. a) zákona o vyvlastnění, § 3b odst. 1, odst. 2, odst. 5 písm. a) liniového zákona]. Vzhledem k tomu, že se žalobci a), b) a c) domáhali při dohodě o kupní ceně požadavků, o nichž není možné v této fázi procesu jednat, bylo zřejmé, že se představy osoby zúčastněné na řízení a žalobců a), b) a c) liší. Žalobci a), b) a c) nebyli schopni přijmout, že při sjednávání dohody zákon nedává osobě zúčastněné na řízení prostor k tomu, aby řešila jiné požadavky než požadavky spojené s kupní cenou. Cílem této dohody je, aby osoba zúčastněná na řízení získala práva, která jsou potřebná k uskutečnění stavebního záměru, a předešla tak rozhodnutí o vyvlastnění. Případné škody se mohou žalobci a), b) a c) domáhat prostřednictvím zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

pokračování

[81] Osoba zúčastněná na řízení se pokusila jednat o kupní ceně, ale vzhledem k požadavku žalobců a), b) a c) na komplexní odškodnění, které však zákon neumožňuje, bylo zřejmé, že dohoda uzavřena nebude. NSS tak uzavírá, že dané jednání nelze označit za formální.

V.b Nepřípustná retroaktivita použitých právních předpisů

[82] Podle žalobců a) a c) je nutné na posuzovanou věc použít předpisy, které byly platné a účinné v době před zahájením stavebního řízení o dostavbu daného úseku dálnice D3.

[83] NSS podotýká, že tuto námitku vznášeli žalobci již v řízení o vyvlastnění, stejně tak v řízení o žalobě. Žalobci a) a c) v tomto směru pouze setrvávají na svých názorech, aniž polemizují se závěry žalovaného nebo krajského soudu. S ohledem na značný význam této věci a povahu této námítky se NSS touto námitkou zabýval věcně, byť takto formulovaná námitka je pro své „kopírování“ na samé hranici přípustnosti. S argumenty krajského soudu se ovšem NSS ztotožňuje, v podrobnostech na napadený rozsudek i v tomto směru odkazuje a nyní jen stručně shrne jeho závěry.

[84] Řízení o vyvlastnění je samostatné řízení, které není závislé na řízení o povolení stavby, resp. stavebním řízení. Není proto správný závěr žalobců a) a c), že mělo být postupováno podle znění zákonů, která byla účinná v době zahájení stavebního řízení na dostavbu daného úseku dálnice D3.

[85] Žádost o vyvlastnění podala osoba zúčastněná na řízení dne 19. 11. 2019 a žalovaný ji obdržel dne 20. 11. 2019. Žalobci v této souvislosti odkazovali na novelu liniového zákona č. 169/2018 Sb., která v celém znění nabyla účinnosti dne 1. 8. 2019 a podle jejíchž přechodných ustanovení platí (čl. II odst. 1), že řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí a práva a povinnosti se posoudí podle zákona č. 416/2009 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Vzhledem k tomu, že žádost o vyvlastnění byla podána až poté, co citovaná novela nabyla účinnosti, nebyl důvod, aby žalovaný postupoval podle znění liniového zákona před nabytím účinnosti této novely. Žalovaný proto rovněž správně vydal mezitímní rozhodnutí podle § 4a liniového zákona, který zavedla právě citovaná novela.

[86] Žalobci a) a c) dále tvrdí, že vyvlastnění je v projednávané věci využito k legalizaci černé stavby dálnice. Podle jejich názoru je totiž dálnice v podstatě postavená a je nepřípustné, aby na základě vyvlastnění bylo vydáno stavební povolení, a to zejména ve chvíli, kdy neexistuje územní rozhodnutí ke stavbě.

[87] NSS konstatuje, že již výše bylo popsáno, proč je nezbytné nemovitosti žalobců a) a c) vyvlastnit. Územní rozhodnutí se k žádosti o vyvlastnění přikládá pouze tehdy, pokud jeho vydání pro daný účel vyvlastnění vyžaduje zvláštní právní předpis [§ 18 odst. 3 písm. a) zákona o vyvlastnění]. V projednávané věci zvláštní právní předpis tento požadavek nestanoví. Stavební zákon v § 170 uvádí, že práva k pozemkům a stavbám, potřebná pro uskutečnění staveb nebo jiných veřejně prospěšných opatření podle tohoto

zákona, lze odejmout nebo omezit, jsou-li vymezeny ve vydané územně plánovací dokumentaci. Územně plánovací dokumentace není územní rozhodnutí [viz § 2 odst. 1 písm. p) stavebního zákona]. Podmínkou pro vydání rozhodnutí o vyvlastnění tedy není existence územního rozhodnutí, jak neustále tvrdí žalobci a) a c). Již krajský soud pak v bodě 212 napadeného rozsudku žalobcům vysvětlil, proč pro danou stavbu není nutné územní rozhodnutí. Žalobci a) a c) ovšem na argumentaci krajského soudu nijak nereagují a stále pouze opakují, že vyvlastnění nelze učinit ve chvíli, kdy neexistuje územní rozhodnutí.

V.c Protiústavnost

[88] Krajský soud usnesením ze dne 25. 3. 2021 přerušil řízení o žalobě, neboť v dané době probíhal před Ústavním soudem přezkum ústavnosti mj. § 4a liniového zákona, na základě kterého bylo v projednávané věci rozhodnuto o vyvlastnění nemovitých věcí žalobců.

[89] Ústavní soud nálezem ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 39/18, návrh zamítl.

[90] Krajský soud v bodě 155 svého rozsudku uvedl, že tento nález a související sdělení měly význam jen pro procesní postup soudu.

[91] NSS konstatuje, že z daného textu je zřejmé, že tím měl krajský soud na mysli, že nyní projednávanou věc ovlivnilo řízení před Ústavním soudem „pouze“ tak, že kvůli němu bylo přerušeno řízení o žalobě, neboť Ústavní soud rozhodoval též o ustanovení liniového zákona, které bylo aplikováno v nyní posuzované věci. Pokud by toto ustanovení liniového zákona bylo Ústavním soudem zrušeno, ovlivnilo by to posouzení věci tím způsobem, že by neexistoval zákonný podklad, na základě kterého bylo rozhodnuto o vyvlastnění. Vzhledem k tomu, že Ústavní soud nezrušil § 4a liniového zákona, mohl krajský soud posoudit jednotlivé žalobní námitky podle daného zákona včetně těch jeho ustanovení, jejichž zrušení bylo před Ústavním soudem navrhováno.

[92] V bodech 217 - 224 se krajský soud zabýval konkrétními námitkami protiústavnosti. K podstatě těchto námitk se přitom vyjádřil již Ústavní soud v citovaném nálezu, a proto bylo nadbytečné, aby krajský soud „vytvářel“ své vlastní odůvodnění. Postačilo, pokud převzal odůvodnění Ústavního soudu. Krajský soud přitom v bodech 219 - 224 vymezil, o jaké námitky se jednalo, a též se k nim stručně vyjádřil. K námitkám zásahu do ústavních práv žalobců se tedy krajský soud vyjádřil dostatečně konkrétně a individuálně.

[93] Rozsudek krajského soudu není ani zmatečný, popř. vnitřně rozporný. Napadený rozsudek totiž nelze číst izolovaně a vytrhávat z něj jen určité pasáže. Je třeba jej číst a vnímat v kontextu celého průběhu řízení před soudem, jakož i s ohledem na obsah nálezu Ústavního soudu a konkrétní námitky žalobců.

[94] Žalobci a) a c) uvedli, že podle citovaného nálezu Ústavního soudu je možné oddělit výroky o vyvlastnění a náhradě za vyvlastnění pouze v případě, v němž je poskytnuta obhajitelná protihodnota, která je vyplacena v přiměřené lhůtě. Tento závěr z nálezu

pokračování

Ústavního soudu v napadeném rozsudku citoval i krajský soud (bod 224). Žalobci a) a c) popsali, proč je náhrada za vyvlastnění nepřiměřená a zdůraznili, že v projednávané věci se nevylastňuje kus pole, ale fungující podnik žalobce a).

[95] NSS k tomu uvádí, že již krajský soud se v napadeném rozsudku zabýval tím, že při rozhodování o vyvlastnění podle § 4a liniového zákona, kdy se jedná o mezitímní rozhodnutí, žalovaný nemá pravomoc rozhodnout o záloze na náhradu za vyvlastnění. To byl také důvod, proč krajský soud rozhodl o nicotnosti výroku II rozhodnutí žalovaného, který určoval zálohy na náhradu za vyvlastnění (viz body 178 - 190 napadeného rozsudku).

[96] Podle § 4a odst. 1 liniového zákona dospěje-li vyvlastňovací úřad ve vyvlastňovacím řízení, které se týká práva k pozemku nebo ke stavbě potřebného k uskutečnění stavby dopravní, vodní nebo energetické infrastruktury vymezené v územním rozvojovém plánu nebo v zásadách územního rozvoje a uvedené v příloze k tomuto zákonu, k závěru, že podmínky pro vyvlastnění jsou s **výjimkou určení výše náhrady za vyvlastnění** splněny, vydá na žádost vyvlastnitelů mezitímní rozhodnutí obsahující výroky podle § 24 odst. 3 zákona o vyvlastnění (dále jen „mezitímní rozhodnutí“) [důraz přidán soudem, pozn. NSS].

[97] NSS tak konstatuje, že liniový zákon výslovně při rozhodování o splnění podmínek pro vyvlastnění vylučuje z mezitímního rozhodnutí náhradu za vyvlastnění. Ani § 24 odst. 3 liniového zákona, na něhož § 4a odst. 1 liniového zákona odkazuje, neuvádí ve svém výčtu rozhodnutí o náhradě za vyvlastnění. Zákon výslovně upravuje pouze to, do jaké doby má být vyplacena záloha na náhradu za vyvlastnění, která se určuje podle znaleckého posudku (§ 4a odst. 5 liniového zákona). O zbytku věci (o náhradě za vyvlastnění) rozhodne vyvlastňovací úřad až následně (srov. § 4a odst. 6 a 7 liniového zákona).

[98] V řízení o přezkumu mezitímního rozhodnutí podle § 4a liniového zákona proto soudy nemohou posuzovat, zda náhrada za vyvlastnění byla přiměřená a byla vyplacena v přiměřené lhůtě. Při přezkumu mezitímního rozhodnutí podle § 4a liniového zákona mohou soudy pouze zkoumat, zda byly splněny podmínky pro vyvlastnění. Námitkami, které se týkají výše náhrady za vyvlastnění, se proto NSS nyní nemůže zabývat. Výše zálohy na náhradu za vyvlastnění je stanovena zákonem. Ústavní soud stanovení výše zálohy na náhradu za vyvlastnění neshledal protiústavním (viz body 113 a násl. citovaného nálezu Ústavního soudu).

V.d Diskriminace

[99] Podle žalobce a) a c) krajský soud nevypořádal námitky, které se týkaly diskriminačního přístupu k žalobcům. Ani této výtce nelze přisvědčit.

[100] Krajský soud vypořádal tyto námitky v bodech 257 - 259. Krajský soud uvedl, že v nynější věci je posuzováno pouze rozhodnutí žalovaného a je podstatné, zda byly splněny zákonné podmínky pro vyvlastnění a zda žalovaný a osoba zúčastněná na řízení postupovala v řízení o vyvlastnění, resp. před ním zákonným způsobem. Není proto podstatné, jakým způsobem osoba zúčastněná na řízení postupovala vůči společnosti ARMEX Oil, přestože žalobci mohou vnímat tento přístup úkorně. Podle krajského soudu

nelze odhlédnout ani od toho, že v roce 2006, kdy měla být uzavřena dohoda o náhradě škody se společností ARMEX Oil, nebyl součástí právního řádu ČR liniový zákon, který zpřesňuje a omezuje možnosti vyvlastnitele při vyjednávání před zahájením vyvlastňovacího řízení. Pro posouzení věci není podstatné ani to, že žalovaný je zřizovatelem osoby zúčastněné na řízení. Rozhodnutí žalovaného je plně přezkoumatelné před správními soudy, při kterém se zkoumá naplnění zákonných požadavků pro vyvlastnění. Ty v projednávané věci podle krajského soudu s výjimkou žalobkyně d) byly splněny.

[101] Krajský soud tak náležitě vysvětlil nedůvodnost námitek diskriminace. NSS souhlasí s krajským soudem, že v projednávané věci může přezkoumávat pouze rozhodnutí o vyvlastnění, a nikoli rozhodnutí a postupy správních orgánů v jiných řízeních. To, že tímto způsobem krajský soud nemohl postupovat, neznamená, že se odmítl vypořádat s těmito námitkami.

V.e Účastenství žalobkyně d) během kontrakčního procesu

[102] Krajský soud uvedl, že osoba zúčastněná na řízení před zahájením vyvlastňovacího řízení jednala ve vztahu k pozemku parc. č. 1155/32 pouze se žalobcem b), a nikoli se žalobkyní d), která je vlastníkem čerpací stanice LPG, jež se nachází právě na uvedeném pozemku. Vůči žalobkyni d) proto nebyla splněna jedna ze základních podmínek pro vyvlastnění podle § 3 odst. 1 věty druhé zákona o vyvlastnění ve spojení s § 5 odst. 1 větou první téhož zákona a § 3 odst. 6 liniového zákona. Z tohoto důvodu krajský soud zrušil výrok I.d rozhodnutí žalovaného, který se vztahoval k žalobkyni d).

[103] Podle osoby zúčastněné na řízení měl žalobce b) povinnost uvést, že daná stavba na jeho pozemku není v jeho vlastnictví. Žalobce b) byl totiž vyzván ke sdělení, že je výlučným vlastníkem daného pozemku, a to včetně všech částí a příslušenství. Měl také výslovně prohlásit, že nezamlčel žádné skutečnosti a že na pozemku nevážnou žádná práva třetích osob, dluhy a nároky ani faktické vady.

[104] NSS konstatuje, že osoba zúčastněná na řízení se žalobce b) nedotázala na to, zda stavba čerpací stanice je v jeho vlastnictví či ve vlastnictví někoho jiného. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že stavba čerpací stanice LPG se podle § 3055 občanského zákoníku nestala součástí pozemku. Osoba zúčastněná na řízení proto nemohla vycházet pouze ze zásady, že stavba je součástí pozemku, neboť bylo zřejmé, že vlastnické vztahy k pozemku žalobce b) a k čerpací stanici žalobkyně d) vznikaly ještě před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku. Vzhledem k tomu, že stavba čerpací stanice LPG je podle § 3055 občanského zákoníku samostatnou věcí, nelze ji považovat za věcné břemeno, právo třetích osob, faktickou vadu či jakékoli omezení, na které byl žalobce b) dotazován. Nadto je třeba podotknout, že údajná výzva ke sdělení potřebných skutečností ve skutečnosti výzvou nebyla. Jednalo se o část návrhu kupní smlouvy, v níž by žalobce b) prohlásil tyto skutečnosti. Vzhledem k tomu, že tato kupní smlouva nebyla podepsána, nelze z jakéhokoli jejího ustanovení vyvozovat jakékoli závěry či to, že by návrh kupní smlouvy znamenal výzvu adresovanou žalobci b) ke sdělení podstatných skutečností.

pokračování

[105] Uvedené ovšem neznamená, že jednání žalobce b) bylo korektní. Ať již si však o jeho jednání lze myslet cokoli, nelze jen na jeho základě popřít vlastnické právo žalobkyně d) (čl. 11 Listiny základních práv a svobod). Informovanost žalobkyně d) nelze automaticky vyvozovat ani z toho, že se jednání účastnila zástupkyně, která ji později zastupovala, a její manžel - žalobce b). Podmínkou pro vyvlastnění je, aby bylo přímo jednáno s danou osobou. Taková osoba se nemůže informace dovídat pouze zprostředkovaně. Zejméně v případě, kdy je zasahováno do základních práv, nelze to pokládat za příliš formalistické, jak se mylně domnívá osoba zúčastněná na řízení. V takové situaci nelze ani po žalobkyni d) požadovat, aby sama osobu zúčastněnou na řízení upozornila, že je vlastníkem čerpací stanice LPG. NSS tak uzavírá, že žalobkyně d) musela být o všem, co se týkalo jejího majetku, dostatečně výslovně informována. Je nepřijatelné, aby její informovanost byla dovozována pouze z okolností případu. Na vyvlastnění musí být v tomto ohledu kladeny vysoké požadavky.

[106] Ani skutečnost, že čerpací stanice LPG a náhradu za ni byla zahrnuta do znaleckého posudku, který byl předložen při kontrakčním procesu, nic nezmění na tom, že s žalobkyní d) nebylo jednáno a jednáno být mělo (viz § 3 odst. 1 a § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění a § 3 odst. 6 liniového zákona).

[107] NSS se tedy se názory krajského soudu v tomto směru ztotožňuje. Závěry napadeného rozsudku jsou srozumitelné a přezkoumatelné; v tomto ohledu v něm není žádný rozpor. Pokud krajský soud uvedl, že před zahájením vyvlastňovacího řízení osoba zúčastněná na řízení neznala vlastníka čerpací stanice LPG, neznamená to, že nebyla povinna vyvinout úsilí k tomu, aby zjistila, kdo je skutečným vlastníkem této čerpací stanice - tato povinnost tíží vyvlastnítele (osobu zúčastněnou na řízení).

[108] Na zrušení výroku I.d rozhodnutí žalovaného nemělo vliv ani to, že krajský soud také dodal, že čerpací stanice LPG se nikdy nestala předmětem vyvlastňovacího řízení (bod 239 napadeného rozsudku). Krajský soud výslovně poznamenal, že tento názor uvádí nad rámec rozhodovacích důvodů. Z tohoto důvodu ani námitka, která míří do toho, že čerpací stanice LPG nebyla předmětem vyvlastnění, nemůže nic změnit na závěru NSS a krajského soudu, že nebyly splněny podmínky pro vyvlastnění ve vztahu k žalobkyni d). NSS se proto těmito námitkami blíže nezabýval; jejich posouzení nemůže mít vliv na zákonnost rozsudku krajského soudu.

V.f Náklady řízení

[109] Žalobci a) a c) i osoba zúčastněná na řízení také namítali, že krajský soud nesprávně rozhodl o náhradě nákladů řízení.

[110] Podle žalobců a) a c) nevzal krajský soud v úvahu skutečnost, že část rozhodnutí žalovaného byla prohlášena za nicotnou.

[111] K tomu NSS nejprve konstatuje, že základním předmětem (podstatou) této věci je posouzení zákonnosti rozhodnutí o vyvlastnění. Procesní úspěšnost jednotlivých účastníků je proto nezbytné dovozovat z toho, jak byli celkově procesně úspěšní (bez ohledu na úspěšnost jednotlivých námitek) právě ve vztahu k tomuto rozhodnutí.

Na toto posouzení procesní úspěšnosti ovšem v nyní projednávaném sporu z povahy věci nemůže mít vliv prohlášení nicotnosti dané části rozhodnutí ve vztahu k záloze na náhradu za vyvlastnění, která je dána zákonem.

[112] Není ani pravda, že v době podání žaloby byla důvodná námitka o zmatečnosti rozhodnutí (ve výrocích rozhodnutí byly nesprávně označeny pozemky), neboť tato chyba byla opravena žalovaným opravným usnesením ze dne 22. 2. 2021 (odvolání proto tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto). Tento postup je předvídan správním řádem (§ 70). Podstatné přitom je, že se jednalo o pouhou opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí žalovaného. Tuto nesprávnost správní orgán prostě opraví, ale nemá to jakýkoli vliv na zákonnost daného správního rozhodnutí – jedná se o právem předvídaný procesní postup. Nelze tedy v této části ani nijak hovořit o něčem procesním úspěchu v řízení před soudem - toho se vůbec nedotýká.

[113] Podle osoby zúčastněné na řízení byla žalobkyně d) stejně neúspěšná jako ostatní žalobci, a proto jí neměla být přiznána náhrada nákladů řízení. To osoba zúčastněná na řízení dovozuje ze své argumentace, na základě níž byla již žaloba žalobkyně d) nedůvodná a rozsudek krajského soudu nesprávný. NSS k tomu konstatuje, že se svou argumentací ve vztahu k této žalobkyni nebyla osoba zúčastněná na řízení úspěšná v řízení před krajským soudem ani v kasačním řízení. V řízení před krajským soudem byla žalobkyně d) procesně úspěšná, a proto má v tomto řízení právo na náhradu nákladů řízení.

[114] Je pravda, že se krajský soud nevyjádřil k návrhu osoby zúčastněné na řízení, aby jí byla přiznána náhrada nákladů řízení z důvodu zvláštního zřetele hodných (ty osoba zúčastněná na řízení spatřovala v komplikovanosti a historické spletnosti celé věci, dále v tom, že sleduje dosažení veřejně prospěšného zájmu a musela se ohradit vůči rozsáhlé žalobě, v níž žalobci předložili zkreslující, až očerňující tvrzení, přičemž napadené mezitímní rozhodnutí má pro ni zásadní význam).

[115] O nákladech řízení osoby zúčastněné na řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle kterého osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení.

[116] NSS zdůrazňuje, že citované ustanovení umožňuje osobě zúčastněné na řízení právo na náhradu některých dalších nákladů řízení, a to nad rámec nákladů vzniklých při plnění povinnosti, která jí byla v řízení uložena. Je třeba zdůraznit, že tuto náhradu platí osobě zúčastněné na řízení stát. Osobě zúčastněné na řízení krajský soud žádnou povinnost neuložil a nad rámec těchto nákladů jí rovněž žádné náklady nevznikly (např. s vypracováním znaleckého posudku, který by předložila v souvislosti s tímto řízením). Osoba zúčastněná na řízení se však ve skutečnosti pouze snaží o to, aby jí stát nahradil náklady, které jí vznikly v souvislosti s jejím zastoupením advokátem. Takový postup však § 60 odst. 5 s. ř. s. v případech, jako je nyní projednávaná věc, vůbec nepředpokládá a není divu, že se k tomuto zjevně absurdnímu požadavku krajský soud ani nevyjádřil.

pokračování

VI. Závěr a náklady řízení

[117] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné, a proto je v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[118] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS podle § 60 odst. 1 a § 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Náklady řízení o kasační stížnosti žalobců a) a c)

[119] Žalobci a) a c) se svou kasační stížností nebyli úspěšní, a proto nemají v řízení před NSS právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti. Osoba zúčastněná na řízení nemá ve vztahu k těmto žalobcům na náhradu nákladů řízení právo, neboť jí nevznikly žádné náklady spojené s plněním povinnosti, kterou jí uložil soud (§ 60 odst. 5 s. ř. s.) a z již uvedených důvodů jí toto právo nemohlo vzniknout ani z důvodů zvláštního zřetele hodných. Žalobci b) a d) v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a c) neučinili žádný úkon, a proto jim žádné náklady nevznikly.

Náklady řízení o kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení

[120] Osoba zúčastněná na řízení v postavení stěžovatelky se svou kasační stížností nebyla úspěšná, a proto ani z tohoto důvodu nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému ve vztahu k této stěžovatelce nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti. Žalobci b) a d) v řízení o kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení neučinili žádný úkon, a proto jim žádné náklady nevznikly. Žalobci a) a c), kteří byli v řízení o této kasační stížnosti úspěšní, podali prostřednictvím své zástupkyně vyjádření. Náklady řízení žalobce a) a c) proto představují odměnu advokátky, která učinila ve věci 1 úkon právní služby - podání vyjádření. Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), činí 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. K úkonům právní služby je třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Advokátka současně zastupovala dvě osoby, a proto jí podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu náleží mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Výsledná částka činí 5 260 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 21. července 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu